

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Žalany

Číslo projektu: CZ. 1.07/1.4.00/21.3210

Téma sady: Český jazyk a literatura pro šestý a sedmý ročník

Název DUM: VY_32_INOVACE_4C_2_Literární_druhy

Vyučovací předmět: Český jazyk

Název vzdělávacího materiálu: Literární druhy

Autor: Mgr. Barbora Schneiderová

Datum vytvoření: 11.5.2013

Anotace: DUM slouží k vysvětlení a praktickým ukázkám jednotlivých literárních druhů, seznamuje žáky také s pojmy lyrika a epika.

Očekávaný výstup: Žák dokáže rozlišit jednotlivé literární druhy.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 6. ročník

Metodické pokyny: Výklad pojmů

Pomůcky: žádné

Časový harmonogram: výklad, rozbor, ukázky, hodnocení 35 minut

LITERÁRNÍ DRUHY

Mgr. Barbora Schneiderová

Rozeznáváme tři literární druhy.

Poezie

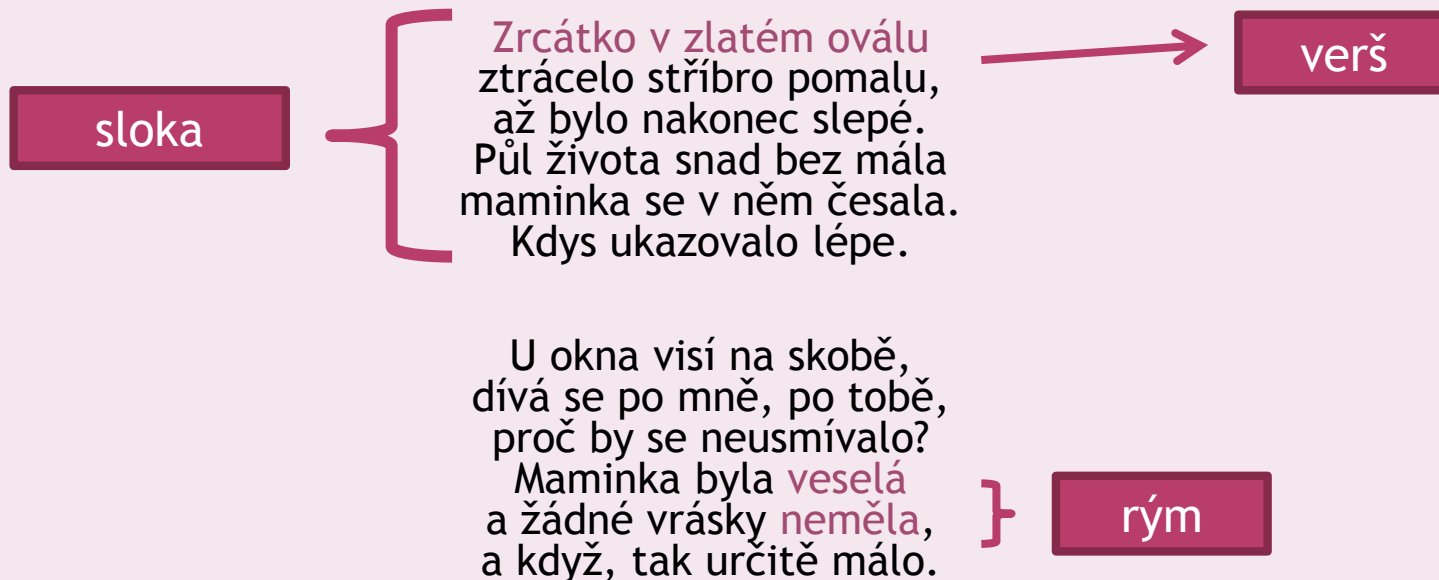
Próza

Drama

POEZIE

- Řeč vázaná, verše, básně.
- Autor na rozdíl od běžné mluvy používá umělecké prostředky (rýmy, rytmus, atd.).

(J. Seifert, Maminčino zrcátko)

PRÓZA

- literatura psaná do řádku - neveršovaná literatura,
- text je členěn do odstavců, má logickou strukturu.

"Dobrá," řekl pomalu. "Takže... jak to bylo s Tajemnou komnatou... Všichni samozřejmě víte, že bradavickou školu založili víc než před tisíci lety - přesné datum neznáme - čtyři největší kouzelníci a čarodějky tehdejší doby. Jejich jména nesou čtyři koleje naší školy; byli to Godric Nebelvír, Helga z Mrzimoru, Rowena z Havraspáru a Salazar Zmijozel. Společně zbudovali zdejší hrad, daleko od slídivých očí mudlů, poněvadž prostí lidé za oněch časů měli z kouzel strach a čarodějky i kouzelníci byli vystaveni neustálému pronásledování."

} odstavec

Odmlčel se, kalnýma očima se rozhlédl po učebně a pokračoval: "Po několik let zakladatelé pracovali ve vzájemné shodě, vyhledávali mladé chlapce a dívky, u nichž se projevovaly čarodějně schopnosti, přiváděli je na hrad a vyučovali je. Potom však mezi nimi začaly neshody a rozepře mezi Zmijozelem a ostatními byla den ze dne větší. Zmijozel požadoval, aby studenty přijímané do Bradavic vybírali pečlivěji. Zastával názor, že výuka kouzelných umění by měla zůstat jen v rodinách, kde všichni jsou kouzelníci, a bránil se přijímat studenty z mudlovských rodin, o kterých se domníval, že jim nelze důvěřovat. Po nějaké době v této otázce došlo k vážnému střetu mezi Zmijozelem a Nebelvírem, a Zmijozel ze školy odešel."

Profesor Binns se znovu odmlčel a sešpulil ústa; vypadal jako stará, vrásčitá želva.

(Harry Potter a Tajemná komnata, Rowlingová, J.K.)

DRAMA

- ◉ literatura určená k předvádění na jevišti, divadelní hra,
- ◉ příběh vyprávěn pomocí dialogů a monologů (přímá řeč postav).

JEDNÁNÍ PRVNÍ - DVORNÍ RADA

Obraz třetí

Rodina u večerní lampy.

OTEC (*čte noviny*): Zase článek o té nemoci! Kdyby už s tím dali pokoj! Člověk má dost svých starostí za celý den -

MATKA: S tou paní ve třetím patře je to prý zlé. Nikdo k ní už ani nemůže... Necítíš na schodech ten zápach?

OTEC: Ne. Tady je interview s dvorním radou Sigeliem. To je světová kapacita, maminko, na toho já dám. Uvidíš, že potvrdí má slova.

MATKA: Která?

OTEC: Že je to humbuk, to malomocenství. Sem tam nějaký případ, a noviny z toho hned dělají senzaci. A lidé, to se ví: jak někdo lehne s rýmou, už říkají, že má bílou nemoc.

MATKA: Píše mi sestra, že u nich je toho taky plno.

Dialog - rozhovor dvou a více postav.

Monolog - rozhovor jedné postavy, samomluva.

LYRIKA, EPIKA

Lyrika

- literatura, která nemá děj.
- vyjadřuje nálady, pocity,
- obvykle verše, básně.

Epika

- literatura, která má děj.

Některé žánry přesahují z lyriky do epiky a naopak, jedná se pak o lyrickoepické žánry.

URČI, ZDA SE JEDNÁ O POEZII, PRÓZU NEBO DRAMA.

Je to dva roky, co jsme přijeli do Terezína. Bylo to hezké, když jsme byli všichni pohromadě, i když to zrovna nebylo nejlepší po jiných stránkách. Zůstat tu dva roky je jako být někde jinde padesát nebo sto let; tolik se toho stalo, tolik lidí se ztratilo, tolik představ se zvrhlo.

A přitom všichni víme, že tam, kam jezdí transporty, je to nesrovnatelně horší. A tak se volba mezi tím, co je dobré a špatné, zúžila mezi horším a nejhorším. (Nemilovaná, Lustig)

poezie

próza

drama

ZDROJE

- ◉ Čapek, K: Bílá nemoc. Artur, Praha 2004
- ◉ Seifert, J.: Maminka. Československý spisovatel, Praha 1986
- ◉ Lustig, A.: Nemilovaná, Odeon, Praha 1991
- ◉ Rowlingová, J.K.: Harry Potter a Tajemná komnata. Albatros, Praha 2003

Použitý software: MS Windows XP, Microsoft Office Power Point 2010

Galerie MS Office, www.office.microsoft.com

Autorem materiálu a všech částí, pokud není uvedeno jinak, je Mgr. Barbora Schneiderová.